

Список використаних джерел:

1. Yang, L., Holtz, D., Jaffe, S., Jiang, X., Gibson, C., & Larson, B. Z. (2022). The effects of remote work on collaboration among information workers. *Nature Human Behaviour*, 6, 43-54. URL: <https://www.nature.com/articles/s41562-021-01196-4>.
2. Beale, R. (2025). Am I productive? Exploring the experience of remote workers with task management tools. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2510.06816>.
3. Thompson, Z. (2024). The impact of remote work on employee productivity: A study of IT companies in Silicon Valley. *Journal of Business and Management Insights*, 1(1), 23-40.
4. Ziemba, P., Piwowarski, M., & Nermend, K. (2023). Remote work in post-pandemic reality- multi-criteria evaluation of teleconferencing software. *Sustainability*, 15(13), 9919.
5. International Workplace Group (IWG). (2024). Hybrid working makes employees happier, healthier and more productive, study shows. *The Guardian* <https://www.theguardian.com/business/article/2024/jun/16/hybrid-working-makes-employees-happier-healthier-and-more-productive-study-shows>.
6. Джур О. Є., Гульман Д. Сучасні наукові дослідження в менеджменті і маркетингу на прикладі сучасної української компанії *Економіка та суспільство*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-26>.

Шмалько М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА
ДОСЯГНЕННЯ ЕНЕРГОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ВІТЧИЗНЯНИЙ
ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

У сучасних умовах функціонування економіки України, що характеризуються високим рівнем невизначеності, енергетичними ризиками та зростанням вартості енергоносіїв, проблема підвищення енергоефективності підприємств набуває стратегічного значення. Енергетичні ресурси формують вагому частку витрат підприємств, що безпосередньо впливає на рівень собівартості продукції та конкурентоспроможність на ринку. В умовах економічної кризи раціональне використання енергії стає важливим чинником забезпечення фінансової стійкості та адаптивності суб'єктів господарювання.

Проблематика енергоефективності та енергетичної незалежності підприємств знайшла відображення у працях сучасних українських науковців. Зокрема, Р. В. Грінченко та О. М. Орленко обґрунтовують необхідність підвищення енергоефективності як складової економічної безпеки держави та підприємств [1].

О. М. Сидоренко розглядає можливості інтеграції цифрових технологій у процеси управління енергоспоживанням, що дозволяє оптимізувати використання ресурсів [2]. І. М. Дашко та Д. В. Крилов акцентують увагу на проблемах оцінювання рівня енергоефективності та необхідності вдосконалення методичних підходів [3]. Т. В. Лівощко досліджує механізми управління енергоресурсами на підприємствах, підкреслюючи роль системного підходу [4], тоді як С. І. Павлова аналізує практичні аспекти реалізації енергоефективних проєктів [5]. Водночас слід зазначити, що питання комплексного забезпечення енергоефективності підприємств в умовах кризових явищ потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних положень щодо підвищення енергоефективності та забезпечення енергетичної незалежності підприємств, а також визначення ключових напрямів їх реалізації в умовах економічної нестабільності.

Енергоефективність підприємства доцільно трактувати як здатність досягати максимального економічного результату при мінімальному використанні енергетичних ресурсів. Вона виступає важливим індикатором ефективності господарської діяльності та відображає рівень раціональності використання ресурсного потенціалу. У сучасних умовах енергоефективність трансформується з інструменту економії витрат у стратегічний фактор розвитку підприємства. Значущим напрямом забезпечення стабільності діяльності підприємств є досягнення енергетичної незалежності. Зменшення залежності від зовнішніх постачальників енергоресурсів дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з коливанням цін та перебоями в постачанні. Як свідчать дослідження, підприємства, які впроваджують енергоефективні рішення, демонструють вищу стійкість до кризових явищ та швидше адаптуються до змін зовнішнього середовища [1].

Економічна криза суттєво впливає на структуру енергоспоживання підприємств, стимулюючи їх до пошуку шляхів оптимізації витрат. Одним із таких шляхів є впровадження інноваційних технологій, що дозволяють підвищити ефективність використання ресурсів. Зокрема, цифровізація виробничих процесів створює можливості для більш точного контролю енергоспоживання та його оптимізації [2].

Високий рівень енергетичних витрат на підприємствах обумовлений рядом факторів, серед яких ключовими є зношеність обладнання, технологічна відсталість та недостатній рівень інвестицій у модернізацію виробництва. Крім того, відсутність системного підходу до управління енергоресурсами значно обмежує можливості підвищення ефективності їх використання [3].

Підвищення енергоефективності потребує комплексного підходу, що передбачає поєднання технічних, організаційних та управлінських заходів. Важливу роль відіграє впровадження систем енергетичного менеджменту, які забезпечують постійний моніторинг та аналіз енергоспоживання, а також сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень [4]. У цьому контексті значення набуває також реалізація енергоефективних проєктів, що дозволяють досягти відчутного економічного ефекту [5].

Перспективним напрямом є використання альтернативних джерел енергії, що сприяє диверсифікації енергопостачання підприємств та зниженню їх залежності від традиційних енергоносіїв. Впровадження таких рішень дозволяє не лише зменшити витрати, але й забезпечити екологічну безпеку діяльності підприємств.

Отже, підвищення енергоефективності та досягнення енергетичної незалежності підприємств є взаємопов'язаними процесами, що потребують системного підходу. Реалізація відповідних заходів сприятиме зниженню витрат, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню сталого розвитку підприємств в умовах економічної нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Грінченко Р. В., Орленко О. М. Енергоефективність в Україні: стан та перспективи покращення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. № 1-2. С. 117-125.
2. Сидоренко О. М. Синергія енергоефективності та Індустрії 4.0 у післявоєнній модернізації України. *Проблеми економіки*. 2024. № 4. С. 108-116.
3. Дашко І. М., Крилов Д. В. Енергоефективність: проблеми оцінки та наявний стан. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 3. С. 108-112.
4. Лівощко Т. В. Забезпечення ефективного управління енергоресурсами на промислових підприємствах. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10052>.
5. Павлова С. І. Управління проєктами енергоефективності промислових підприємств. *Інтелект XXI*. 2021. № 4. С. 78-82.

6. Гринько Т.В., Мазур-Каскевич В. М. Енергоємність машинобудівної галузі. *Досвід*. 2004. Вип. 4. С. 38-41.
7. Гринько Т., Гільорме Т., Управління інноваціями бізнес-структур у цифровому контексті. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4749>.

Д-р екон. наук Яровенко Т. С., Дмитренко М. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Злагоджена й результативна робота транспортного та складського господарств є ключовим чинником формування довгострокових конкурентних переваг для транспортного підприємства-дистриб'ютора. Саме ефективне управління їхньою діяльністю створює підґрунтя для стабільного економічного розвитку, оскільки від організації роботи цих підрозділів безпосередньо залежить ефективність і майбутні можливості компанії в цій сфері.

Наукові та практичні проблеми, що пов'язані з удосконаленням діяльності транспортного підприємства, а також транспортного та складського господарств відображені у роботах: Є. Крикавського, А. Джаміні, А. Альбекова, О. Митько, Д. Бауерсокса, Н. Власової, Ю. Пономарьової, А. Гаджинського, Д. Джонсона, А. Зевакова, М. Киршиної, Б. Анікіна, Ю. Неруша та ін. Але підвищення ефективності діяльності транспортних підприємств-дистриб'юторів й досі є актуальним завданням, у зв'язку зі зміною умов функціонування та появою нових ризиків й можливостей розвитку.

Волобуєва Т. В., Сирота В. М., Мастепан С. М., Мастепан М. А. вважають, що на підприємствах автомобільного транспорту в питаннях організації транспортних процесів є багато проблем [1]: необхідність виділення значних трудових, матеріальних, енергетичних ресурсів; автомобіль вимагає якісних автомобільних доріг, а маршрути перевезень пасажирів і вантажів не завжди співпадають з якісними ділянками доріг, і підприємству доводиться формувати маршрути перевезень; автомобіль – один із найбільших забруднювачів навколишнього